

"En etkili tedavi yöntemini bulduk"

02 Nisan Perşembe 2020 19:09

Prof. Dr. Ercüment Ovalı, "Bilimsel verilere göre şu an elimizdeki en etkili tedavi ile karşı karşıya olduğumuzu belirtmek istiyorum" dedi...

Koronavirüs tedavisi üzerinde çalışma yürüten ve bir dönem FETÖ kumpası Ergenekon operasyonları kapsamında gözaltına alınan Prof. Dr. Ercüment Ovalı, "**Bilimsel verilere göre şu an elimizdeki en etkili tedavi ile karşı karşıya olduğumuzu belirtmek istiyorum**" dedi. Bakan Varank'ın sorusu üzerine Prof. Dr. Ercüment Ovalı, "**Aslında bu çok klasik bir tedavi, gerçekten işe yarayabilir. Ama yüzde yüz mü, bu sorunun cevabını önümüzdeki birkaç haftada verebileceğim**" ifadelerini kullandı.

TÜBİTAK, Youtube kanalı üzerinden "**COVID-19 Türkiye Platformu Aşı ve İlaç Geliştirme**" Başlıklı bir sanal konferans gerçekleştirdi. Çok sayıda bilim insanının koronavirüsle ilgili çalışmalarını sunduğu konferansa, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

Mustafa Varank da katıldı ve bilim insanlarına sorularını yöneltti.

Laboratuvarında bir süredir ekibi ile birlikte koronavirüse karşı tedavi çalışmalarını sürdüren Acıbadem Labcell Hücresel Tedavi Laboratuvarı sorumlusu Hematoloji Uzmanı Prof. Dr. Ercüment Ovalı, "**Bilimsel verilere göre şu an elimizdeki en etkili tedavi ile karşı karşıya olduğumuzu belirtmek istiyorum. Bu, 'Konvelsan plazma' dediğimiz insanların çok kısa sürede hayatına dokunabilecek bir tedavi metodu. Konvelsan plazma dediğimiz şey, bağışık insanların kanının diğer insanların tedavisi için kullanılması. Bu metot, EBOLA verisine baktığımız zaman etkili oldu ve emniyetli olduğunu görüyoruz. İnfluenza çalışmalarında aynı sonuçları görüyoruz. H1N1 verileri de aynı şekilde emniyetli ve etkili olduğunu gösteriyor. SARS ve MERS verisi özellikle erken kullanımda etkili ve emniyetli olduğunu gösteriyor. Ve son olarak da COVID-19'da yapılan çalışmalar ileri seviyedeki hastalarda dahi etkin ve emniyetli olduğunu gösteriyor**" dedi.

"ÇALIŞMALARI 'ÇOK ACİL' VE 'UZUN VADELİ' OLARAK İKİ GRUBA AYIRMALIYIZ"

Konuşmasına yapılan çalışmaların organizasyonu ile ilgili bir öneri yaparak başlayan Prof. Dr. Ercüment Ovalı, "**Önce bir önerim olacak, bu önerim hem Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) hem TÜBİTAK hem de bakanlıklara olacak. Çalışmalarımızı bir kere iki gruba ayırmak zorundayız. Bir tanesi çok acil olacak çalışmalar, yani önümüzdeki birkaç ay içinde sonuçları hastalara dokunacak olan çalışmalar ve uzun vadeli çalışmaların ikiye bölünerek dizayn edilmesi gerekiyor. Bir de benim tüm bu çalışmalar esnasında gördüğüm çok önemli bir şey daha var. Temel bilimciler, ayrı çalışıyor klinisyenler ayrı çalışıyor ve aslında klinisyenlere son derece önemli bazı noktalarda ihtiyaç var. Bir örnek vermek istiyorum, hastalarımız virüsün meydana getirdiği reaskiyon nedeni ile nefes alamadıkları için kaybediliyor. İçeriye çok güçlü bir şekilde oksijen verip, akciğerin zarı içerisinde meydana gelmiş ince, jelimsi tabakayı aşmaya çalışıyorlar. Öncelikle klinisyenlerin bu jelimsi tabakanın ortadan kaldırılması konusunda çok önemli desteğe ihtiyaçları var. Virüsü durdurmak çok önemli ama önce oksijeni daha iyi içeriye nasıl alabiliriz, bunun hızla çalışılması lazım. Çünkü entübasyonu olan hastalarımızın en acil buna ihtiyacı var. Bu oksijen içeriye daha iyi nasıl verilebilir? Jel nasıl dağıtılabılır? Bunun şimdi hiç konuşulduğunu görmüyorum, mutlaka tartışılması gereken ya da çalışmalarda klinisyenler ile temel bilimcilerin tartışabilecekleri modellerin geliştirilmesi gerektiğine inanıyorum**" şeklinde konuştu.

"MEVCUT TEDAVİLERİN HİÇBİRİ ÖLÜM HIZINI DEĞİŞTİRMİYOR"

Bir başka önemli noktanın ise, bu süreçte yapılan mevcut tedavilerinin hiçbirinin ölüm hızını değiştirmede olduğunu vurgulayan Ovalı, "**Yani bugün için uygulanan tedavilerin, Aralık ayında başlayan bu enfeksiyonda bu kadar tedavi değişikliğine rağmen, bugün geldiğimiz noktada dünyada ölüm hızlarının değişmediğini görüyoruz. Bu da mevcut tedavilerin işe yaramadığını, daha acil bir şeye gereksinim olduğunu gösteriyor. Bir başka nokta, bir ülke bir virüs ile savaşmak istiyorsa, öncelikli olarak bu virüsü izole edebilmeli ve çoğaltabilmeli. Türkiye'de BSL 3 ve BSL 4 laboratuvarımız maalesef yok. En kısa sürede organize edilmeli ve kurulmalı. BSL 3 laboratuvarı ise bizde var, bir TÜBİTAK'ta var bir de sanıyorum Ankara'da vardı diye biliyorum. Bu laboratuvarların sayısı hızla artırılmalı. Bu çok önemli bir nokta**" dedi.

PLAZMA TEDAVİSİ ÇOK KISA SÜREDE İNSANLARIN HAYATINA DOKUNABİLİR

Ovalı, ekibi ile birlikte 5 ayrı konuda yaptığı çalışmalarını şu şekilde anlattı:

"Bundan sonra da biz ne yapacağız bunlardan bahsetmek istiyorum. Bizim 5 ayrı konuda çalışmamız var ama bundan bir tanesi son derece önemli. Biri aşı geliştirmesi, ekibim Türkiye'deki tek canlı virüsü izole edip üretmeye çalışan bir grup. Bildiğim kadarıyla başka virüs üretimine çalışan bir grup yok ki virüsün üretilmesi bu virüse antikor geliştirilmesi. Ve bu virüs üzerinde yapılacak çalışmaların, bilgisayar modellemesinin ötesinde faydası olacağını düşünüyorum. Bir diğer yaptığımız şey, kök hücrelerin bu anlamda kullanılması ve molekülünün klinikteki etkinliğinin test edilmesini içeren çalışmalar ama en çok önem verdiğimiz ve bugün anlatmak istediğim konu ile ilgili yani 'Konvelsan plazma' dediğimiz insanların çok kısa sürede hayatına dokunabilecek bir tedavi metodundan bahsetmek istiyorum. Şimdi öncelikle neden konvelsan plazma? Hayatımız için neden önemli biraz ondan bahsetmek istiyorum. Bir kere konvelsan plazma dediğimiz bağışık insanların kanının diğer insanların tedavisi için kullanılması 18. Yüzyılın sonlarına dayanmakta. EBOLA verisine baktığımız zaman etkili oldu ve emniyetli olduğunu görüyoruz. İnfluenza çalışmalarında aynı sonuçları görüyoruz. H1N1 verileri aynı şekilde emniyetli ve etkili olduğunu gösteriyor. SARS ve MERS verisi özellikle erken kullanımda etkili ve emniyetli olduğunu gösteriyor ve son olarak da COVID-19'da yapılan çalışmalar ileri seviyedeki hastalarda dahi etkin ve emniyetli olduğunu gösteriyor. Dolayısıyla bugün baktığımızda, şu anki profil açısından baktığımızda, mevcut tedavilere göre daha az yan etkiye ve muhtemelen test edilmediği için, karşılaştırılan bir çalışma olmadığı için onlardan daha etkili olduğunu söyleyebiliriz."

TEDAVİNİN ÇÖZÜMÜ OLAN YAN ETKİLERİ VAR

Bu tedavinin de bazı yan etkileri olduğunu dile getiren Ovalı, bu etkilerin çözümlerinin de olduğunu vurgulayarak, "**En önemli yan etkilerden biri SARS ve MERS'de yapılan çalışmalarda, bu plazmayı insanlara infuze ettikten sonra enfeksiyonun aktive olabilmesi gibi bir yan etki. İkincisi bir başka insanın plazmasını tedavi için kullandığınızda işlerin immün yanıtı gecikebiliyor. İnfüze edilen plazmanın içindeki antikorların hastanın akciğerlerinde yeni lezyonlara sebep**

olabilmesi söz konusu ve yeterli miktarda antikor verebilmek için yüksek miktarda plazma infuze ettiğinizde ise akciğerde bizim TACO adını verdiğimiz transfüzyon ile ilişkili kalpte yüklenmeye neden olması ile birlikte, kalp yetmezliğini artırabiliyor, enfeksiyon bulaştırabiliyorsunuz. Ve son olarak alerji. Peki bu yan etkileri kontrol edebilir miyiz? Evet tabii ki edebiliriz. Bunun birinci yolu, infuze ettiğimiz plazmanın içindeki antikor çeşitliliğinin fazla ve yüksek olması. İkinci problem, Gecikmiş ümmün yanıt. Sözü ettiğimiz plazmanın içindeki antikorlar akciğerde yeni hasarlar yaratabilir ama bunu önlemek de son derece kolay. Eğer bu plazmalar erkeden ya da hiç doğum yapmamış kadınlardan hazırlandığı takdirde bu sorun da aşılabiliyor. Bir diğer problem aşırı miktarda antikor vermek istiyorsanız yüksek seviye vermek zorundasınız ve entübe durumdaki kalp yetmezliği gelişmiş hastalarda bu kadar yüksek plazma sorun yaratabiliyor. Bu durumda verdiğimiz plazma mutlaka konsantre, düşük seviyeli olmalı. Enfeksiyon bulaşı ağır durumda zaten bir grup enfeksiyon ile savaşıyor, yeni bir enfeksiyon bulaştırma şanssızlığını vermemelisiniz. Bu durumda da plazmaların verilmeden önce patojen olarak tüm viral ya da bakteriyel yük açısından inaktive edilmesi son derece önemli. Hemoliz (Hemoliz, hemolitik anemidir. Hemolitik anemi, dış veya iç olabilir. Kırmızı kan hücreleri, tüm vücuda kalbinizden akciğere kadar oksijen taşıma gibi önemli bir misyona sahiptir. Kırmızı kan hücrelerini, kemik iliği yapar. Kemik iliği, kırmızı kan hücrelerini yapmayı bıraktığında hemolitik anemi ortaya çıkar. Yani kırmızı kan hücreleri olması gereken ömürlerini tamamlamadan hasara uğrayıp yıkılırsa Hemoliz denilen Hemolitin Anemi meydana gelir) de önemli olabilir çünkü zaten anemisi meydana gelmiş bir hastada yeni bir hemoliz anemiyi derinleştirecek. Bu durumda infuze ettiğimiz plazmaların içindeki kan gruplarına karşı olan antikorların da kontrol edilmiş, belli bir miktarın altında olması gerekiyor. Alerji ise Allah'tan çok sorun değil" ifadelerini kullandı.

HIZLA DONÖR ÇAĞRISI YAPILMALI

Bu tedavi yönteminin uygulanması için hızla donör çağrısı yapılması gerektiğine dikkat çeken Ovalı, sözlerine şöyle devam etti:

"Bu durumda biz eğer doğru bir konvelsan plazma tedavisi yapacak isek havuzlanmış, içindeki antikorun 1/300'den daha yüksek olan, içinde elektrositlere karşı antikor miktarının düşük olduğu, patojen free ve konsantre bir plazmaya ihtiyacımız var. Hepimiz biliyoruz dün itibarıyla Sağlık Bakanlığımız hızla bu tedaviyi onayladı. Biz bu açıdan son derece mutluyuz ve bir de genelgenin arkasında dikkat edilmesi gereken noktaları yazdı. Şimdi, bakanlığımızın bu şartları oluştururken şunu göz önüne aldığını çok iyi anlıyorum. Hızla plazma tedavisi her yerde devreye girebilir. Yalnız benim bu noktada kuşkularım var, standart plazma beraberinde istenmeyen sorunları getirebilir. İşte bu yüzden grubumuz 4 haftadır çalışıyor ve şu anda üretime hazır olan FDA'in (Amerika Birleşik Devletleri'nin Sağlık Bakanlığı'na bağlı; gıda, diyet eklentileri, ilaç, biyolojik medikal ürünler, kan ürünleri, medikal araçlar, radyasyon yayan aletler, veteriner aletleri ve kozmetiklerden sorumlu bürosu) belirttiği standartta ürünü hazırlamış durumda. Bir kere donör seçim kriterlerimiz var. Bu noktada, bir şeyin altını çizmek istiyorum. Ülkemizde özellikle konvelsan plazmayı ana kaynağı olan bağışık donörlere ulaşabilmek mümkün ve burada alınan standartlar da çok ağır değil. Şu anda bizim sadece kendi hastalarımızdan saptadığımız, özellikle kendi hastalarımıza bulaştırmış olan hastalarımızın çocuklarının immün olduğunu görüyoruz ve bizim elimizde yaklaşık 20 civarında donör var. Bir kere donör çağrısı hızla yapılmalı, davet edilmeli. Bu noktada tarama testleri çok önemli. tarama testleri sadece hastalara yapıldığı sürece, bizim immün insanları bulabilme şansımız kısıtlanıyor. O yüzden bir organizasyonun alınan karar hızla eklenmesi gerekiyor."

"ŞU AN ELİMİZDEKİ EN ETKİLİ TEDAVİ İLE KARŞI KARŞIYAYIZ"

Şu anki üretim metodlarını da anlatan Ovalı, "Uygun donör seçiliyor, önce patojen inaktive ediliyor, içerisindeki proteazlar (Proteinlerin parçalanmasından sorumlu enzim grubu) ki bu viral enfeksiyonlarda bunları çok istemiyoruz, azaltılarak konsantre ediliyor. Sonra içindeki antibody titresi (Bir antikor titresi, belirli bir epitopy tanıyan ve hala pozitif bir sonuç veren en büyük seyreltmenin tersi olarak ifade edilen bir organizmanın ne kadar antikor ürettiğinin bir ölçümüdür.) gösteriliyor ve 100 ml'lik kryobaglar halinde hazır. Yapılan kalite kontrol testlerinden bir tanesine dikkatiniz çekmek istiyorum. Bu teste özellikle canlı Covid-19 virüsü üzerinde değişik ilüzyonlarla koyduğunuzda elinizdeki plazmanın etkinliğini gösteriyor. Sonuç olarak plazma tedavisi elimizdeki en güçlü tedavi ve bunun biran önce uygulamaya yüksek standartta girmesi gerekiyor. Bunun için de bir organizasyon hazırladık, yakında bakanlığımıza sunacağız. Bu organizasyonda donör seçimi ve gelişmeleri takip edecek ve verilen plazmanın etkinliğini takip edecek bir bilim kurulu, bir üretim merkezi, bir donör organizasyon alt yapısının hızla oluşması gerekiyor. Ben bakanlığımızın bunları çok kısa sürede organize edeceğine inanıyorum. Ve bilimsel verilere göre şu an elimizdeki en etkili tedavi ile karşı karşıya olduğumuzu belirtmek istiyorum" diye konuştu.

BAKAN VARANK DA PROF. DR. OVALI'YA SORULARINI YÖNELTTİ

Ovalı'nın sunumunun yapmasının ardından canlı konferansta kendisine sorular yönelten Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, "Şöyle bir cümle kurdunuz, aslında tedavilerine etkinliği ile ilgili bir endişe belirttiniz başta ama bu antikor tedavisi ile ilgili de çok heyecanlı konuşuyorsunuz. Burada ufak bir çelişki var gibi anlaşılabilir izleyicilerimiz tarafından. Antikor tedavisi sonuçta çok geleneksel bir yöntem, dünyada herkes bunu uyguluyor ve bir netice alıyor. Sizin gözlemlerinize göre iyileşme oranlarından bahsedebilir misiniz?" diye sordu. Ovalı, Varank'ın ilk sorusunu, "Sonuçlar ile ilgili, mevcut tedavilerin işe yaramadığını söylemek istemiyorum sadece bir çok tedavi değişmesine rağmen ölüm

oranları Aralık'ta da aynı, bugün de aynı. Yalnız Çin datasına bakarsanız diyor ki, verdiğim tüm hastalarda işe yaradı. MERS ve SARS da öyle, H1N1 de öyle, EBOLA da öyle. Aslında bu çok klasik bir tedavi, gerçekten işe yarayabilir. Ama yüzde yüz mü, bu sorunun cevabını önümüzdeki birkaç haftada verebileceğim" diye yanıtladı.

Ovalı'nın çıkarttığı çalışma modeli hakkında da soru yönelten Varank, "Bir model çıkartmışsınız modelinizde anladığımı kadarıyla sadece virüs testi değil, antijenden giden sistem ile hasta olmuş ve tedavi olmuşlardan antikor almayı bu antikor bazlı testleri de yaparak hiç belirtisiz bu işi atlatanları da tespit edip bunlardan da antikor plazma üretimi yapalım diyorsunuz. Ama benim konuştuğum insanlar şunu söylüyor eksik bilgi olabilir. Antikor testlerindeki doğruluk oranlarında bir sıkıntıdan bahsediliyor. Yani bu PSR temelli antijen testleri kadar doğruluk oranlarını yakalayamadığı... Sizin yaptığınız çalışmalarda böyle bir şeye şahitliğiniz oldu mu? antikor testlerinin başarılarını nasıl görüyorsunuz?" dedi.

"BİZ SİZLERİN BİZE VERECEĞİ HER ŞEYE HAZIRIZ"

Prof. Dr. Ercüment Ovalı bu soruya ise, "Yanlış pozitifliği az ama yanlış negatifliği fazla. Ama zaten biz bu donörlerden elde ettiğimiz sonuçları, virüs üzerine plazmayı koyup virüsü durdurup durdurmadığını zaten gözlemliyoruz. O yüzden bu risk azalır. Ama ben bir ekonomist değilim, bunun ülke ekonomisine, böyle büyük bir taramanın ya da bu taramalardaki yanlış sonuçların ülke ekonomisine zararı ne olabilir. Bize bir yol gösterirseniz bakanlık olarak, biz o modeli bakanlıklarımız ile birlikte dizayn edebiliriz" şeklinde yanıt verdi.

Bakan Varank'ın "Aslında Türkiye'nin her tarafında bu işi yapmak isteyen ekipler var. Mesela Gaziantep'te bir ekip var. Diğer arkadaşlar da çalışmak istiyor. Madem bir standart oluşturulması gerekiyor. Bu ürünün standardı ile ilgili bir yapıyı hızlıca kurmaya çalışsak, bu standardı oluşturacak yapıyı belki TÜBİTAK altında kurabiliriz ya da sizin çalıştığınız merkezi bir ulusal altyapıya çevirip orada böyle bir şey yapabiliriz. Bu konuda da fikrinizi merak ediyorum" sorusunu ise Ovalı, "Diğer grupların çalıştığını biliyorum, iyi ki varlar. Biz sadece Acıbadem olarak Türkiye'ye yetebilme imkanına sahip değiliz ama standardın oluşturulması çok önemli. Antep de, Hacettepe'de bunu yapmalı. Belki şöyle bir hizmeti verebiliriz, plazmalar merkezlerde toplanır, bunların inaktive edilmesi belli merkezlerde yapılır. Bunların belli merkezlere gelip standart üretimi olabilir. Ama bu arada, standart ürünün yetişemeyeceği hastaların olduğunu biliyoruz. Bu durumda da tabii ki diğer ürün hastalara verilebilir ama benim tek endişem, diğer ürün ve standart ürünün kullanılması ile birlikte çıkabilecek tedavi farklılıklarının bir hayal kırıklığı yaratarak plazmanın önünü kapatması. Aslında temel korkum bu. Çünkü verdik işe yaramadı, insanlar panik halinde ve hekimler o tedaviyi hızla terk edecek. Standartta gidersek, akını ve karasını göreceğiz. Biz sizlerin bize vereceği her şeye hazırız. Bizi koordine edin, belirlediğiniz şekilde çalışalım. Yeter ki bizi dinleyin" diye cevapladı.

Odatv.com

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VİDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

